

PSYCHOLOGICKÉ SMĚRY

PSYCHOLOGIE

CO JE TO PSYCHOLOGIE?

- z řečtiny: „psyché“ (duše, původně dech) a „logos“ (věda, původně slovo) tedy věda od duši
- psychologie je chápána jako věda o „duši“ (Aristoteles), o „vědomí“ (W. Wundt), o „mysli“ (E. B. Titchener), o „chování“ (J. B. Watson) apod.
- PSYCHOLOGIE JE VĚDA O PROŽÍVÁNÍ A CHOVÁNÍ JEDINCE
- Cíl: Popsat, vysvětlit a předvídat

VZNIK PSYCHOLOGIE Ψ

- WILHELM WUNDT
 - 1. psychologická laboratoř v Lipsku v roce 1879
 - německý fyziolog, psycholog a filosof
 - založil v Lipsku 1879 první experimentální laboratoř
 - zkoumá na podkladech experimentů oblast duševních pochodů
 - psychologie původně součást filozofie



4 ROLE WUNDTA V PSYCHOLOGII



ROZRŮZNĚNÍ PSYCHOLOGIE

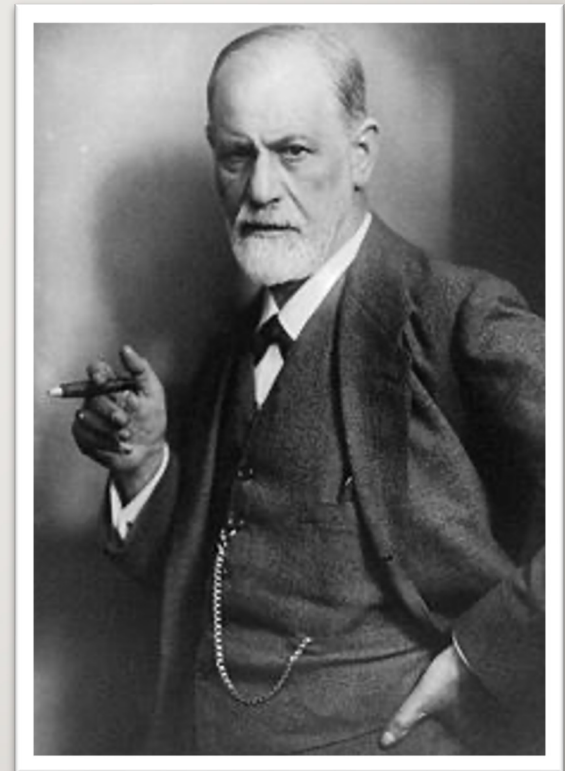
- Počátek 20. století – 3 spory:
 - 1. Můžeme pomocí **introspekce** objektivně zkoumat?
 - 2. Měla by se psychologie zabývat pouze **vědomými pochody**?
 - 3. Měla by se psychologie zabývat pouze **elementy prožívání a chování**?

SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

- 1. HLUBINNÁ PSYCHOLOGIE (PSYCHOANALÝZA)

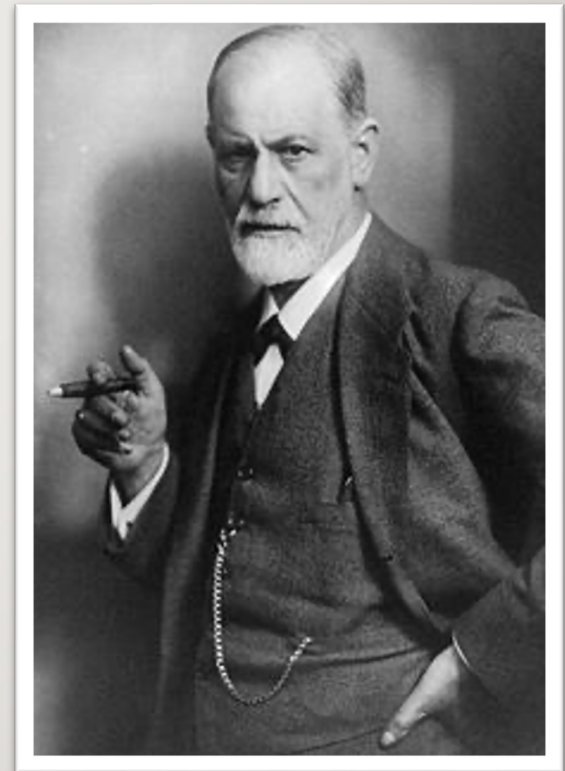
A. Klasická – SIGMUND FREUD

- Oidipovský komplex
- Freudova osobnost
- zkoumá vztah mezi minulými zkušenostmi člověka a jeho současnými problémy (upozorňuje tím na vliv nevědomí na chování člověka)
- podle Freuda je člověk vystaven pudům jako základním determinantám svého chování a to zejména pudu sexuálnímu a agresivnímu
- nevědomí má vliv na naše chování - mezi důležité ukazatele nevědomých procesů patří sen, vtip a tzv. chybné úkony
- Psychoanalýza -
<https://www.youtube.com/watch?v=IT4wQ02sALE>



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

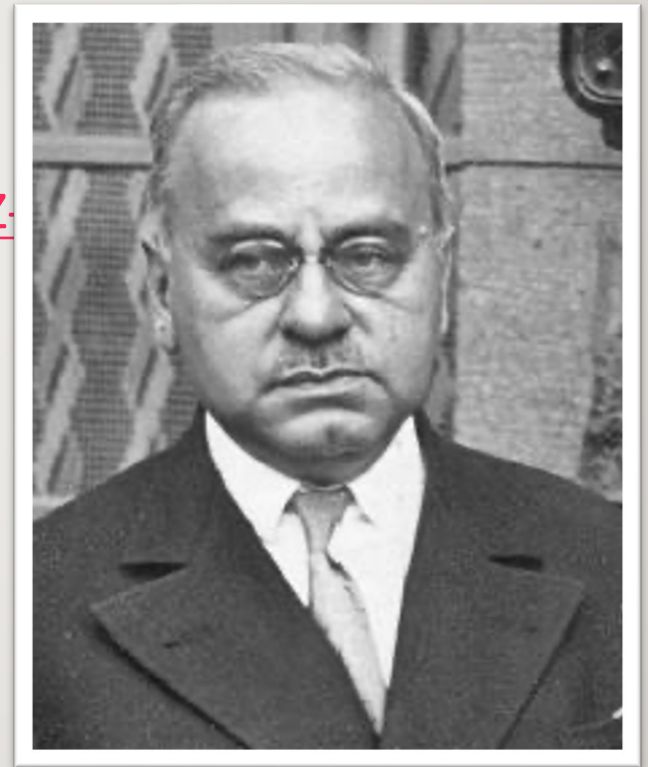
- 1. HLUBINNÁ PSYCHOLOGIE (PSYCHOANALÝZA)
 - patří k dnešním proudům psychologie
 - vychází z klasické psychoanalýzy, analytické psychologie, individuální psychologie a neopsychoanalýzy
 - lidské projevy jsou složitou souhrou vědomých a nevědomých procesů
 - vychází z Freudových teorií a praxe s neurotickými pacienty
 - <https://www.youtube.com/watch?v=Hj1d8xJdPvU>
 - https://www.youtube.com/watch?v=mhG-twzaE_g&t=185s
 - <https://www.youtube.com/watch?v=BJfmfkDQb14>



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

B. Individuální – ALFRED ADLER

- komplex méněcennosti
- sourozenecká rivalita
- <https://www.youtube.com/watch?v=xiwi1JZ>

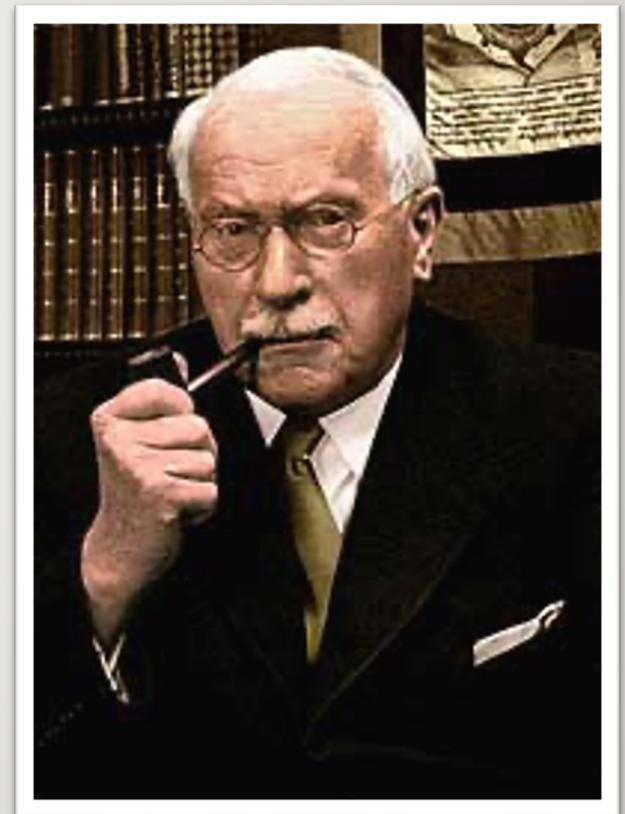


SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

C. Analytická – CARL GUSTAV JUNG

- archetypy = kolektivní nevědomí

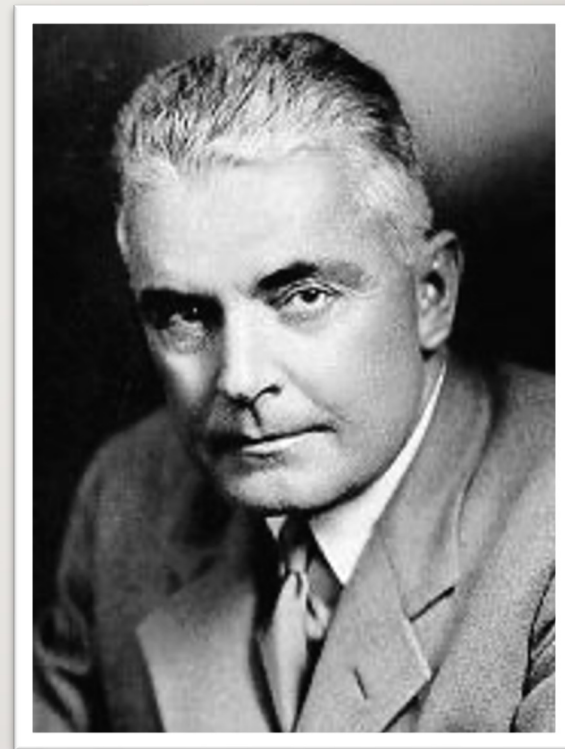
- vytvořil teorii o kolektivním nevědomí lidstva, jež je souborem tzv. archetypů (archetypy - předobrazy jsou chápány jako univerzální symboly a podklady, ze kterých se vytvořila naše kultura)
- odklon od Freudovy teorie pudů a materialismu
- Introverze x extraverze -
<https://www.youtube.com/watch?v=acg6HivAu5E>
- MBTI -
https://www.youtube.com/watch?v=QPtrDt_VybY



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

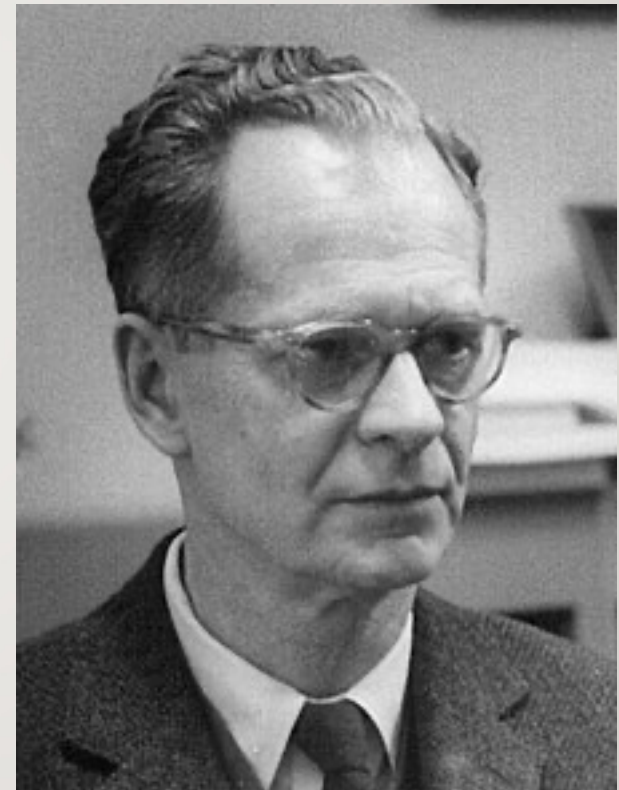
• 3. BEHAVIORISMUS – JOHN WATSON

- - 20. léta 20. století, USA
- - chování
- - inspirace I. P. Pavlovem
(<https://www.youtube.com/watch?v=jd7Jdug5SRc>)
- psychologie je chápána jako věda o chování
- S-R, black box
- snaha opustit zkoumání subjektivních pocitů a zaměřit se zkoumání chování člověka
- chování člověka je chápáno jako reakce na podněty
- jeden z nejvýraznějších psychologických směrů
- behavioristé přeceňují roli výchovy, neuznávají vrozené psychické dispozice a zcela vyřazují z úvahy vnitřní duševní pochody jako vědou nezkoumatelné
- <https://www.youtube.com/watch?v=V09FuazW8bc>
- Behaviorismus -
<https://www.youtube.com/watch?v=xvVaTy8mQrg&t=68s>



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

- 3. BEHAVIORISMUS – B. F. SKINNER
- - 30. léta 20. století, USA
 - - navázal na Watsona
 - <https://www.youtube.com/watch?v=ne6o-uPJarA>
 - <https://videacesky.cz/video/holubi-jsou-nechutni-ale-podcenovani>
 - <https://medium.seznam.cz/clanek/jan-kozak-project-pigeon-aneb-pribeh-bomby-navadene-klovajcimi-holuby-10839>

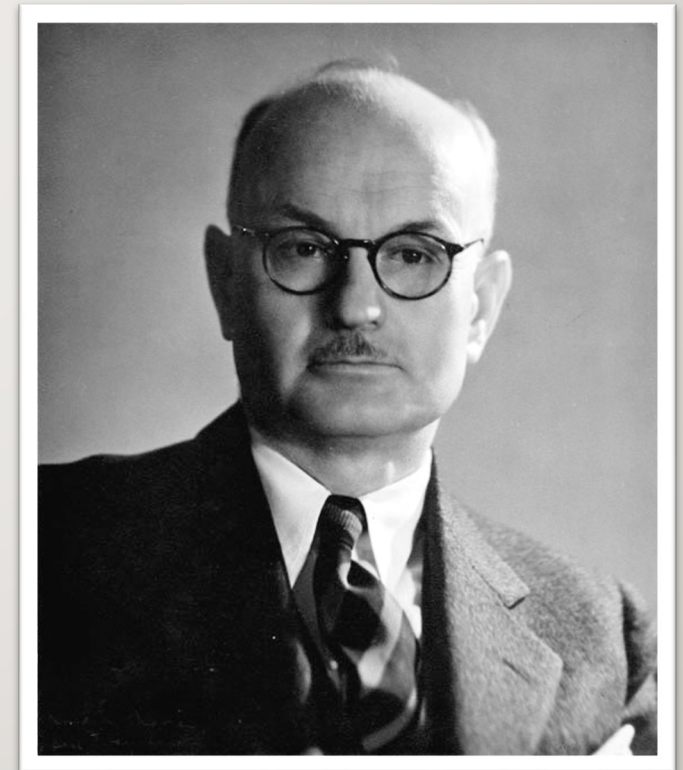


SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

• 4. NEOBEHAVIORISMUS – EDWARD TOLMAN

- kognitivní mapy

- radikální behaviorismus, obnovení Watsonova učení, silná především v USA
- S-O-R
- patří k dnešním proudům psychologie
- na základě analýzy vztahů mezi podněty z okolí a chováním organismu vznikají určité pochody uvnitř jedince, které tyto podněty zprostředkovávají
- <https://www.youtube.com/watch?v=XVKStdKkRJs&t=10s>



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

- 5. TVAROVÁ = CELOSTNÍ PSYCHOLOGIE =
GESTALTISMUS - WOLFGANG KÖHLER

- psychické procesy vnímají jako celek

- teorie gestaltismu: psychologické jevy vystupují jako celek
- strukturu a vlastnosti těchto celků nelze odvodit z jednotlivých částí
- nelze oddělit biologické / psychologické / sociální jevy a procesy
- učení vzhledem -
<https://www.youtube.com/watch?v=J1-qJIWdq90>



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

• 6. KOGNITIVNÍ PSYCHOLOGIE – GEORGE KELLY

- - vnitřní obrazy vnějšího světa
 - patří k dnešním proudům psychologie
 - za rozhodující jsou považovány poznávací procesy, kterými se vytváří vnitřní obrazy (modely) vnějšího světa
 - skrze modely je člověk schopen sebereflexe a vytváření své hodnotové orientace
 - <https://www.youtube.com/watch?v=DmUMA1t8fz8>
 - KBT -
<https://www.youtube.com/watch?v=Jz55Uk9EH6U>



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

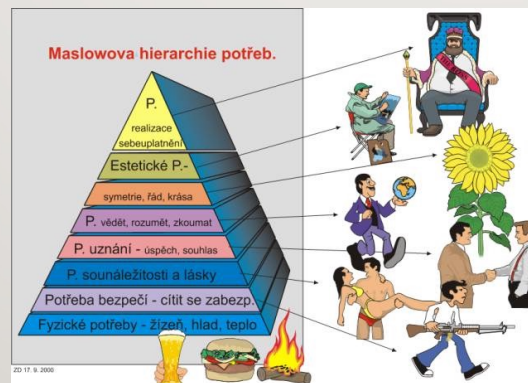
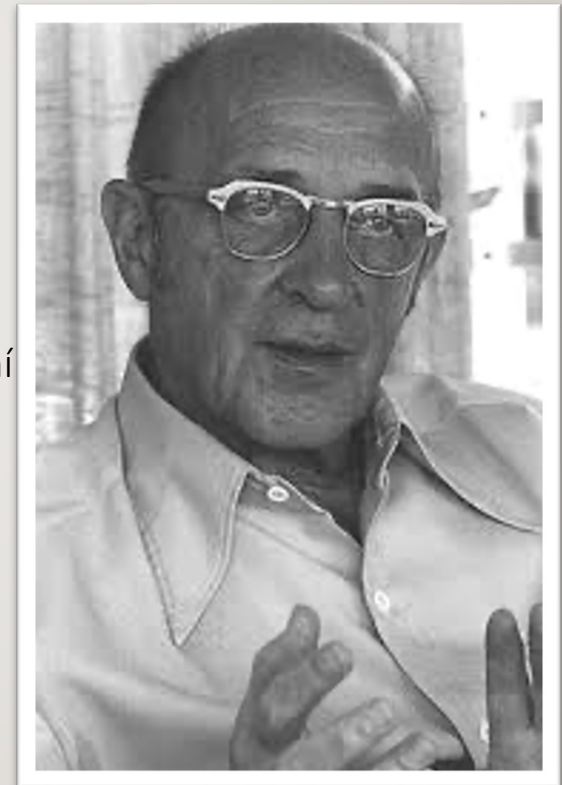
- 7. HUMANISTICKÁ PSYCHOLOGIE –

CARL ROGERS

- 50. léta 20. století v USA

- sebevnímání

- oproti behaviorismu - zdůrazňování tvořivosti
- oproti psychoanalýze - zdůrazňování vědomí a sebeuvědomování
- https://www.youtube.com/watch?v=O-4ithG_07Q

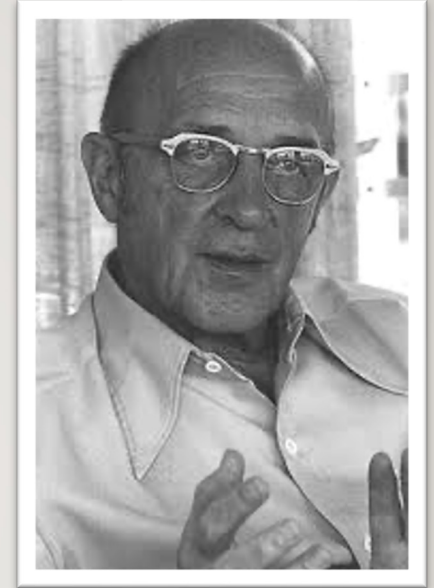


SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

- 7. HUMANISTICKÁ PSYCHOLOGIE –

CARL ROGERS

- patří k dnešním proudům psychologie
- vznikla v USA
- směr v rozporu s hlubinnou analýzou
- věnuje se tomu, jak člověk vnímá sám sebe, jak prožívá, co se kolem něj děje (sebevyjádření, pravá identita)
- potřeba zlidšťovat okolí člověka za účelem projevení identity
- https://www.youtube.com/watch?v=UuKexVWR_7k



SOUČASNÁ PSYCHOLOGIE

- 8. TRANSPERSONÁLNÍ PSYCHOLOGIE – STANISLAV GROF

- - 60. léta 20. století v USA
- - mimořádné stavy vědomí
- Američan českého původu
 - patří k dnešním proudům psychologie
 - zabývá se mimořádnými změněnými stavy vědomí vznikajícími meditací, požitím psychotropních látek, mystickými praktikami a rituály
 - terapie byla nejprve zakládána na experimentech s LSD, po jeho zákazu bylo nahrazeno technikou holotropního dýchání
 - <https://www.youtube.com/watch?v=qCzG9QsM-Pw>

